

HIV inficētu cilvēku aknu punkcijas biopsiju analīze Latvijā 2012.–2014. gadā

Elīna Seļicka^{1,2,3}, Ludmila Viksna¹

¹ Rīgas Stradiņa universitāte,

Infektoloģijas un dermatoloģijas katedra, Latvija

² Rīgas Stradiņa universitātes doktorantūra, Latvija

³ Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca,
stacionārs "Latvijas Infektoloģijas centrs", Latvija

Ievads. Pieaugot antiretrovirālās terapijas (ART) pieejamībai, attīstītajās valstīs arvien samazinās oportūnistiskās slimības un to nozīme kā vienam no galvenajiem mirstības cēloņiem HIV inficēto cilvēku populācijā. Pēdējo gadu laikā aknu slimības un to komplikācijas ir kļuvušas par galveno hospitalizācijas un mirstības iemeslu Eiropas rietumu valstīs dzīvojošiem cilvēkiem ar HIV infekciju, un aknu punkcijas biopsija (APB) vēl joprojām ir viena no galvenajām un informatīvākajām izmeklēšanas metodēm pacientiem ar aknu slimībām.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis bija apkopot datus par HIV inficētiem cilvēkiem, veikto APB indikācijām un to rezultātiem Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas stacionārā "Latvijas Infektoloģijas centrs" (LIC) laikposmā no 2012. gada aprīļa līdz 2014. gada decembrim. Tika analizētas stacionārās un ambulatorās kartes un izvērtēta morfoloģiskā atrade kontekstā ar HIV infekcijas stadiju un aknu bojājuma un funkciju laboratorajiem rādītājiem.

Rezultāti. Minētajā laikposmā LIC tika veiktas APB 29 HIV inficētiem pacientiem, kuru vidējais vecums bija 40 gadi (26–63): pieciem – 2012. gadā (9 mēnešos), septiņiem – 2013. gadā un 17 – 2014. gadā. Perkutānas APB bija 28 un viena – transjugulāra. 20 (69%) no pacientiem bija vīrieši. Visvairāk pacientu ar HIV infekciju bija A2 un C2 stadijā (pēc *The Centers for Disease Control and Prevention* klasifikācijas) – 8 katrā stadijā; pārējās stadijās: 3 – A1, 6 – A3, 1 – B1, 2 – B3 un 1 – C2 stadijā. Vidējais CD4 šūnu skaits pacientiem, kam veica APB, bija 333 šūnas / μ l (7–1787). Hroniska C vīrushepatīta (HCV) infekcija bija 18 (62%) pacientiem, no kuriem lielākajai daļai – 12 pacientiem (41% no kopējā pacientu skaita) – APB bija veikta, lai sāktu plānoto HCV etiotropo terapiju. No šiem 12 pacientiem visiem HIV infekcija bija A stadijā un tikai trīs pacientiem CD4 bija < 200 š. / μ l; diviem pacientiem tika morfoloģiski konstatēta aknu ciroze; 10 pacientiem APB tika veikta 2014. gadā. Septiņiem (24%) pacientiem, visiem C3 stadijā ar vidējo CD4 skaitu – 125 š. / μ l, APB tika veikta, lai precizētu diagnozi aizdomās par kādu no AIDS indikatorslimībām. No tiem vienā gadījumā tika konstatēta *Mycobacterium avium* diseminēta infekcija un vienā – viscerāla leišmanioze. APB tika veikta trīs (10%) pacientiem, kuriem radioloģiski konstatēja perēkļveida izmaiņas aknās. Vienam pacientam tika konstatētas metastātiskas izmaiņas aknās un vēlāk morfoloģiski pierādīta kuņģa adenokarcinoma. Izmainītu aknu bioķīmisko vai laboratoro aknu funkciju rādītāju dēļ APB tika veikta septiņiem pacientiem (24%), no kuriem diviem tika konstatēts steatohepatīts un trīs bija aizdomas par toksisku hepatītu (diviem – medikamentoza etioloģija, vienam – alkohola etioloģija).

Secinājumi. Izvērtējot pieejamos datus, var secināt, ka APB HIV inficētiem cilvēkiem Latvijā tiek veikta relatīvi reti, tomēr ir vērojama pārliecinoša tendence ar katru nākamo gadu šo izmeklēšanas metodi izmantot arvien vairāk – gan līdzīgām indikācijām kā cilvēkiem bez HIV infekcijas – pirms HCV specifiskās terapijas uzsākšanas un nediferencēta hepatīta diagnozes precizēšanai, gan tieši HIV infekcijas kontekstā – oportūnistisko slimību diagnosticēšanai. Pretēji gaidītajam, ņemot vērā biežo toksisko substāncu un liela skaita medikamentu lietošanu HIV inficētu cilvēku lokā, kā arī biežo HCV dubultinfekciju, tikai četriem (14%) pacientiem tika konstatēta aknu ciroze.